

УНИВЕРЗИТЕТ
У НОВОМ САДУ

ФАКУЛТЕТ
ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Трг Доситеја Обрадовића 6, 21000 Нови Сад, Југославија
Деканат: 021 350-413; 021 450-810; Централа: 021 350-122
Рачуноводство: 021 58-220; Студентска служба: 021 350-763
Телефакс: 021 58-133; e-mail: ftndean@uns.ns.ac.yu

Сертификован
систем
квалитета

PROJEKAT

iz Digitalnih sistema otpornih na greške

TEMA PROJEKTA:

FIR filter proizvoljnog reda koji je otporan na greške.

TEKST ZADATKA:

Implementirati FIR filter proizvoljnog reda na koji je primijenjena *N-modular Redundancy* tehnika otpornosti na otkaz. Odbirci koji se filtriraju prvo se smještaju u BRAM memoriju, kao i nakon što se obrade. Potrebno je parametrizovati BRAM memorije tako da prije sinteze može da se naznači broj odbiraka koji se filtrira, kao i red filtra.

Mentor

Nikola Kovačević

Student

Ksenija Radonjić E161/2022

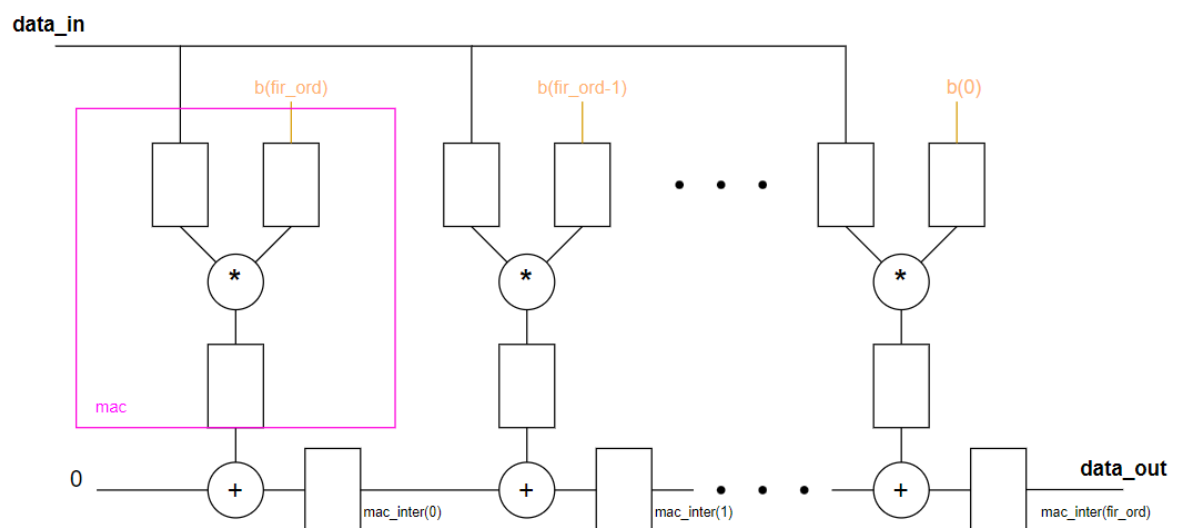
U Novom Sadu, februar 2023.

1. Funkcionalna i dizajn specifikacija sistema

U ovom projektu potrebno je projektovati digitalni filter (FIR filter) koji treba da ima sledeće funkcionalnosti:

- Filter treba da bude proizvoljnog reda
- Potrebno je da širina podataka bude proizvoljna
- Koristiti transponovanu direktnu formu
- Primijeniti *N-modular Redundancy* tehniku otpornosti na otkaz
- Koristiti BRAM memoriju za skladištenje podataka, sa parametrizovanim brojem odbiraka koji se filtrira

Blok šema FIR sistema je prikazana na slici 1.

Slika 1. Blok šema FIR-a

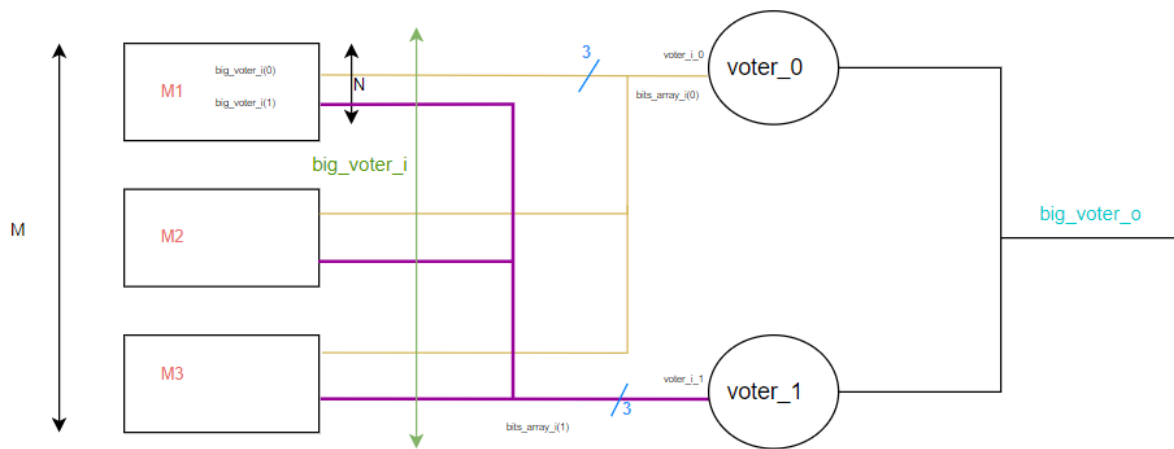
FIR se sastoji iz MAC jedinica čiji broj određuje red filtra i koje se mapiraju na DSP ćelije. Proizvoljni red filtra je određen parametrom *fir_ord*, broj obiraka sa *number_samples_g*, a širina podataka sa *input/output_width*.

Na slici možemo vidjeti da se su ulazi u MAC modul:

- *data_i* – odbirci ulaznog signala
- *b_i* – koeficijenti filtra
- *mac_inter(i)* – izlaz prethodnog MAC modula (za prvi MAC modul ovom signalu dodjeljujemo vrijednost 0 jer nema prethodnog)

- data_o - izlazni podatak

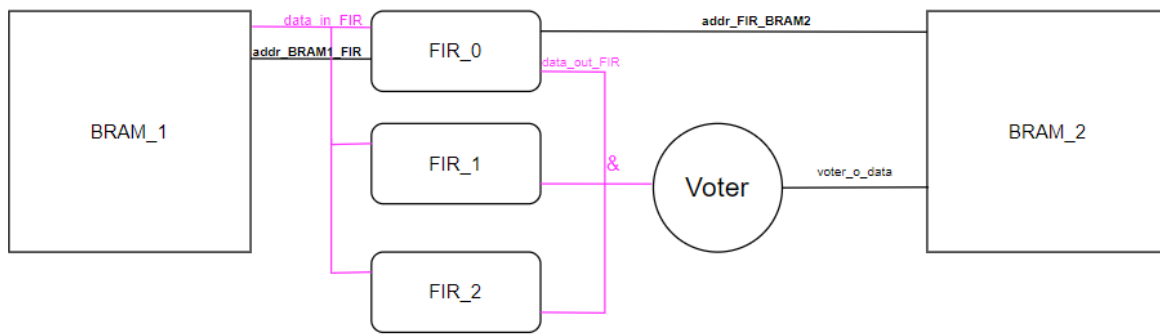
Zadatak ovog projekta jeste implementirati *N-modular Redundancy* tehniku otpornosti na greške, koja podrazumijeva repliciranje FIR filtra proizvoljan (obavezno neparan) broj puta, i čiji se izlazi povezuju sa glasačem (*voter*). On izglasava za svaki bit podatka pojedinačno da li će biti 1 ili 0. Način na koji je logika glasača implementirana u ovom projektu prikazan je na slici 2. Parametar *M* predstavlja broj redudatnih modula, a *N* broj bita izlaznog podatka (zapravo jednak *output_width*).

Slika 2. Prikaz logike glasača

Glasič (*big_voter*) se sastoji iz *voter_N* malih glasača koji porede određeni bit podatka od različitih modula. Broj malih glasača je jednak broju bita izlaza FIR-a (*output_width*), a širina ulaza za svaki - broju modula (*M*). *I*-ti bit svih modula se konkatenuira i proslijedi do *voter_i*, koji prebroji da li je većina bita jednaka 0 ili 1, i tu vrijednost postavi na svoj jednobitan izlaz. Na kraju, izlazi malih glasača se konkatenuiraju i formiraju izlazni podatak. Ova redundantna tehnika je tolerantna za $M/2$ grešaka, jer će za svaki $M/2 + 1$ isti bit, i kada je netačan, on biti izglasan većinom.

Prikaz blok šeme i korišćenih komponenti u cijelom sistemu se nalazi na slici 3. Istaknut je način komunikacije sa memorijom, gdje se vidi da prvi FIR modul kontroliše čitanje i upis podataka.

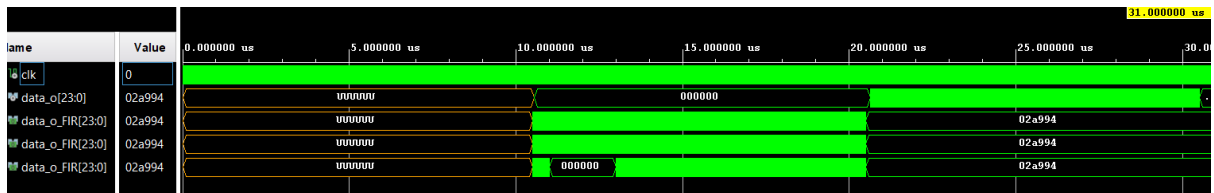

Slika 3. Blok šema sistema sa redundantnim komponentama i memorijom

2. Simulacija i forsiranje grešaka

Funkcionalnost razvijenog sistema je provjerena korišćenjem testbenča. U njemu se prvo učitavaju koeficienti iz fajla *coef.txt*, a zatim i odbirci ulaznog signala iz fajla *input.txt* koji se upisuju u BRAM memoriju. Nakon toga se signal *start* postavi na 1, što daje znak FIR filtru da može da započne obradu podataka i spusti *ready* signal na 0. On iščitava podatke iz prvog BRAM-a, filtrira ih i nakon izglasavanja većine zapisuje izlazne podatke u drugi BRAM. U testbenču se čeka dok ne očita da se *ready* signal podigao na 1, nakon čega se iščitavaju podaci iz drugog BRAM-a. Radi provjere ispravnosti izlaznih odbiraka filtra, generisan je *Matlab* program koji implementira FIR i dobijene rezultate čuva unutar fajla *expected.txt*. Te rezultate poredimo sa iščitanim rezultatima iz BRAM-a, i u slučaju da se razlikuju, simulacija se prekida sa generisanjem poruke “*Result mismatch!*”.

Kako bi se provjerila tolerantnost sistema na greške koristi se *tcl* skripta *force.tcl*. Ona je testirana za različite parametre i za forsiranje grešaka u različitim djelovima dizajna, pri čemu je rezultat uvijek bio ispravan. Na sledećim slikama će biti prikazana simulacija za slučaj: *fir_ord*=20, *input/output_width*=24, *number_samples_g* = 1000, *M*=3. Na slici 4. su prikazani signali u *waveform* prozoru za slučaj forsiranja izlaza trećeg FIR modula na 0, u periodu od 10000ns – 12000ns. Na izlazu sistema se vidi da su zadržane ispravne vrijednosti, odnosno da sistem toleriše greške u *M/2* modula.

Slika 4. Prikaz signala za uspješno tolerisanje unijete greške

Na slici 5. je prikazano neuspješno tolerisanje unijete greške za *N-modular Redudancy* tehniku, odnosno za slučaj greške unutar $M/2 + 1$ ili više modula. U ovom primjeru forsirani su izlazi i drugog i trećeg modula FIR-a na 0, za isti vremenski interval kao i u prošlom primjeru. Može se primijetiti da je i izlazni signal generisao grešku, tako da se simulacija završava sa report porukom “*Result mismatch!*”.

Slika 5. Prikaz signala za neuspješno tolerisanje unijete greške

3. Analiza utrošenih resursa i frekvencije rada

Kako bi prikazali da su MAC jedinice ispravno mapirane na DSP-ijeve, širina ulaznih/izlaznih podataka mora biti manja ili jednaka 16 bita , inače će alat iskoristiti više DSP jedinica za mapiranje. Stoga su u tabeli 1. prikazani rezultati analize resursa i frekvencija za slučaj 16-bitne širine ulaznih/izlaznih podataka. Pri analizi se koristi 500 odbiraka ulaznog signala. U tabeli 2. je prikazana analiza za 24-bitnu širinu podataka.

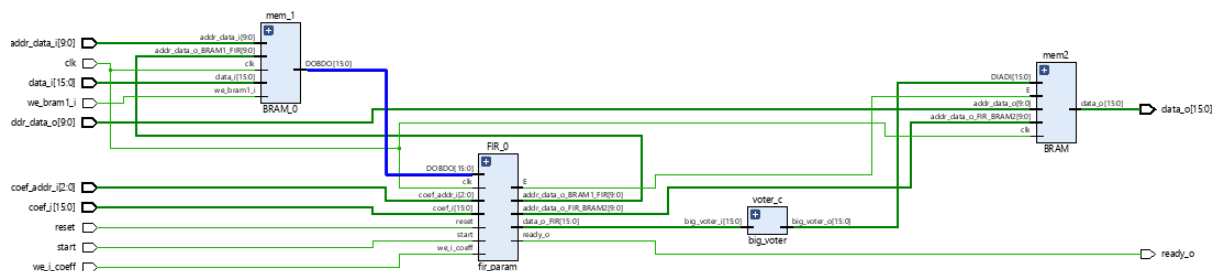
M (broj redudansi)	fir_ord	LUT	FF	BRAM	DSP	f [MHz]
1	5	46	21	1.0	5	225
	20	59	19	1.0	20	222
3	5	166	57	1.0	15	222
	20	182	57	1.0	60	222
5	5	362	95	1.0	25	212
	20	383	1447	1.0	100	196

Tabela 1. Analiza utrošenosti resursa sa 16-bitnom širinom podataka

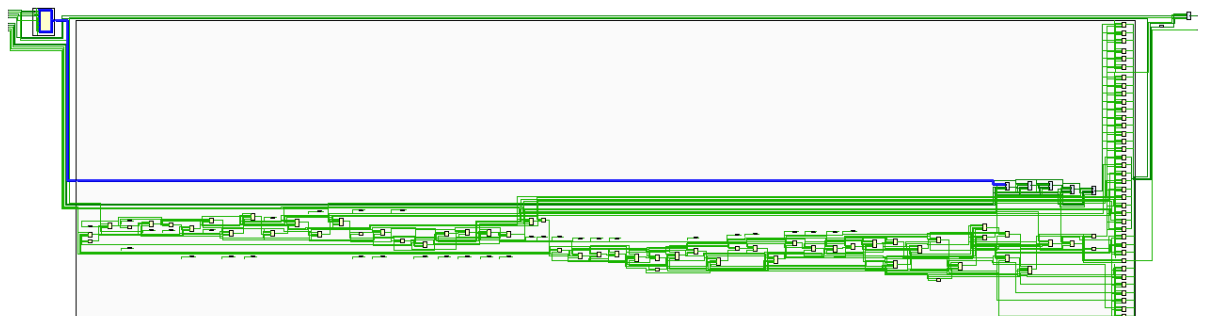
M (broj redudansi)	fir_ord	LUT	FF	BRAM	DSP	f [MHz]
1	5	54	21	1.0	15	135
3	5	209	57	1.0	45	135
5	5	474	95	1.0	75	133

Tabela 2. Analiza utrošenosti resursa sa 24-bitnom širinom podataka

Red filtra povećava broj iskorišćenih DSP-ijeva i LUT-ova, ali ne mijenja mnogo frekvenciju. Možemo primijetiti da se i sa povećavanjem broja redundantnih modula takođe povećava utrošenost resursa, a frekvencija malo smanjuje. Kritična putanja je razlog tome, jer je za sve slučajeve slična i ne povećava se sa povećanjem modula ili koeficienata. Na slikama 6. i 7. prikazana je radi jednostavnosti za samo jedan modul FIR-a.

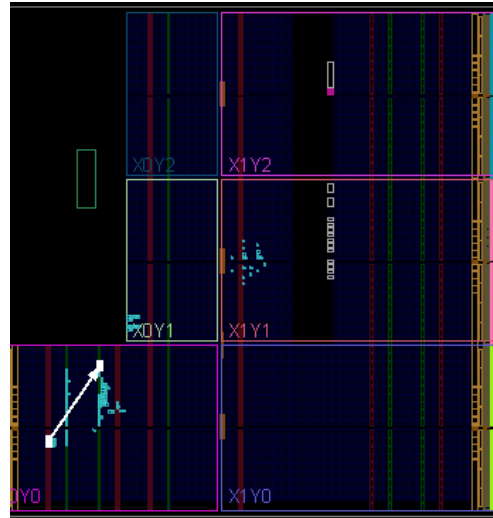

Slika 6. Kritična putanja na dizajnu

Slika 7. Kritična putanja na šematičku

Dakle nalazi se između memorije i MAC modula unutar FIR-a (ide od RAM-a unutar memorije, zatim kroz FIR, dolazi do MAC jedinice, i registra *a_reg* koji čuva vrijednost izlaza). Na slici 8. prikazana je na dizajnu čipa FPGA.

Slika 8. Kritična putanja prikazana na FPGA čipu